

VIII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1927 antama kertomus ¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1927 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja tarkastajatar M. Sillanpää varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä vanhempi oikeusneuvosmies B. C. Carlson, kansakoulunjohtaja A. Noponen, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, rouva A. Suominen ja kirjanpitäjä B. Tabelle. Kansakoulunjohtaja Noposen kuoleman kautta poistuttua lautakunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto maaliskuun 23 p:nä valitsi jäseneksi hänen tilalleen professori A. Ylpön.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla koulukodeissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia koulukotien vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsiteltiin varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1927 valittiin sittemmin johtaja T. Rönkä ja varaedustajaksi johtajatar L. Ridvall. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelulautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodin lääkärinä oli lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivalliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. V. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Strählmanin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenhuoltotarkastajana ja samalla lastenvalvojana toimi varatuomari E. A. Aaltio maaliskuun 1 p:nä. Kaupunginvaltuuston marraskuun 3 p:nä 1926 hyväksymällä ohjesäännön muutoksella erotettiin lastenvalvojan ja lastenhuoltotarkastajan toimet sanotusta ajankohdasta lukien eri henkilöiden hoidettaviksi viroiksi ja viimeksimainitulle siirrettiin samalla aikaisemmin eri virkamiehen hoitamat nuorisohuoltajan tehtävät. Täten muodostui lasten-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joista ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1928.

huoltotarkastajan välittömässä johdossa oleva turvattomain lasten ja nuorisonhuolto-osasto sekä lastenvalvojan johtama aviottomain lasten osasto. Lastenhuoltotarkastajaksi valitsi kaupunginvaltuusto helmikuun 23 p:nä pastori K. F. Palomäen ja määräsi varatuomari Aaltion edelleen lastenvalvojaksi. Kummallekin osastolle kuuluvain aviottomain ja elättilasten hoitoa valvoi lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm etupäässä hänen johdollaan toimivien naistarkastajien neiti M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaista ja jälkimmäinen sitä vanhemmista lapsista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovittua piirijakoa noudattaen rouva O. E. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna ja V. M. Wessman. Rouva Stegmanin lähimmässä valvonnessa olivat naisopastajat rouvat M. Ekholm ja T. Ojanne sekä neiti M. Ramstedt, joiden keskeinen työnjako syyskuun alussa uudelleen järjestettiin. Kanslia-tehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Aviottomain lasten osaston kanslia-tehtäviä huolehti rouva A. Aminoff neiti I. Pantsarin avustamana.

Joutilaitten ja epäsäännöllisesti koulua käyvien lasten huoltajana sekä alaikäisten katuammattilaisten valvojana toimi kansakoulunopettaja Y. J. Fonselius maaliskuun 1 p:nä, jolloin tämä virka lakkautettiin ja nuorisonhuoltajan tehtävät yhdistettiin lastenhuoltotarkastajalle.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 2, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 4 eri kertaa. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetyt pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,245 eri asiaa, joista 370 oli yleisen kansliaosaston ja 875 turvattomain lasten osaston esittämiä.

Huomattavimmista lautakunnan käsittelemistä kysymyksistä mainittakoon kysymykset uuden kortistojärjestelmän saamisesta aviottomain lasten osastolle, sähkövalaistuksen aikaansaamisesta Toivoniemen koulukotiin, sepän toimen perustamisesta Ryttylän ammattikouluun ja Bengtsårin vesijohdon laajentamisesta, joihin kaikkiin tarkoituksiin on saatu kaupunginhallinnolta tarvittavat määrärahat.

Lähetetyt kirjeet ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 4,290 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 278 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 202 toimitusjohtajan lähettämiä, 1,182 köyhäinhoidollisten ja 1,891 aviottomain lasten jaostolta sekä 737 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,850 kirjeellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattihoollajalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhokeihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on

lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1927 huolehtinut. Tällaisia lapsia oli vuoden alussa 144 ja vuoden lopussa 129. Näistä oli yhteensä 79 sellaisia, joiden vanhemmat ovat itse tehneet esityksen kasvatusoikeutensa luovuttamisesta ja 50 sellaisia, joiden vanhemmilta on kasvatusoikeus oikeudenkäynnin kautta riistetty. Sukupuolen ja äidinkielen mukaan lapset jakautuivat seuraavasti:

Poikia	66	Suomi	86
Tyttöjä	63	Ruotsi	43
	<u>Yhteensä 129</u>		<u>Yhteensä 129</u>

Ikänsä puolesta nämä jakautuivat heinäkuun 1 p:nä seuraavasti:

7—9 vuotta	3	15—18 vuotta	28
9—13 »	46	18—21 »	23
13—15 »	29		<u>Yhteensä 129</u>

Kehitysedellytyksiinsä katsoen voidaan näistä lapsista 125 pitää normaalina, kun sitävastoin 4 niistä on vajakykyistä.

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	18	Sukulaistensa luokse	53
Muihin lastenhuoltolaitoksiin ..	14	Aistiviialiskouluihin	1
Yksityisiin kasvatuskoteihin ..	42	Merelle	1
		<u>Yhteensä 129</u>	

Lasten koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Ei vielä valmistavassa koulussa	1
Kansakoulussa	62
Oppikoulussa	2
Ammattikoulussa	10
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	51
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	3
	<u>Yhteensä 129</u>

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuolto-osaston välityksellä kesäksi maalle pyrkinyttä 292 sekä puutarhatoimiin ja leikkikentille halunnutta 1,668 lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon jätetty yhteensä 1,155 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Seuraavat viranomaiset tai yksityishenkilöt ilmoittivat lasten tarvitsevan lautakunnan hoitoa:

Köyhäinhuoltolautakunta	61	Yksityiset lastensuojeluyhdis-	
Kansakoulutarkastajat	20	tykset	55
Poliisilaitoksen etsivä osasto ..	8	Yksityishenkilöt	514
Suojelupoliisi	21	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	37	osastot	439
		<u>Yhteensä 1,155</u>	

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt	95	Lasten pahoinpityä tai huono hoito	68
Lasten aistiviallisuus tai vähälahjaisuus	21	Vanhempien huono elämä ..	89
» turvattomuus	436	Asuntopula	37
Aviottomia lapsia	369	Muita syitä	40
			Yhteensä 1,155

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli ilmoitettu olevan 104. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 92 lasta huostaansa; 12 aistiviallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisään pääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin, muussa 12 tapauksessa ilmoitukset osoittautuivat olevan joko enemmän tai vähemmän aiheettomia taikka eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnan huostaan. Huostaanotettujen lasten jakautuminen äidinkielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	59	13	72
Ruotsi	15	5	20
			Yhteensä 74 18 92

Lapsista oli 75 eli 81.5 % syntynyt Helsingissä ja 17 eli 18.5 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 68 eli 73.9 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 24 eli 26.1 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

7—9 vuotiaita	6	13—15 vuotiaita	28
9—13 »	32	15—18 »	26
			Yhteensä 92

Tietoja lasten vanhempien säädystä tai ammatista antaa allaoleva yhdistelmä:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	48	52.2
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	38	41.3
Pikkuliikkeen harjoittajia tai palvelusmiehiä	5	5.4
Virkamiehiä ja tehtailijoita	1	1.1
		Yhteensä 92 100.0

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

III	2	X	3	Hermannin	4
IV	5	XI	5	Toukolan	1
VI	5	XII	12	Käpylä	2
VII	3	XIII	1	Saarissa	1
VIII	2	Vallilan	5	Muilla alueilla	41
					Yhteensä 92

Hoidettaviksi otetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	36
» » » » äitinsä	21
» joilla oli isäpuoli	5
» » » äitipuoli	2
» joiden isää oli rangaistu rikoksesta	2
» » äitiä » »	1
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vaja- kykyisyyttä	17

• Yhteensä oli kansliaosaston huostassa 447 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	355
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	92
Vuoden varrella poistettuja	89
Jäljellä seuraavaan vuoteen	358

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienekö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa ..	245	44	289	57	4	61	350
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivalliskouluissa	37	27	64	13	7	20	84
Yksityiskodeissa	5	5	10	1	2	3	13
Yhteensä	287	76	363	71	13	84	447

Lasten vanhempien säätö tai ammatti näkyvä seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	254	56.8
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	143	32.0
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	42	9.4
Virkamiehiä ja tehtailijoita	8	1.8
Yhteensä	447	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 299 eli 66.9 % ja avion ulkopuolella 148 eli 33.1 %.

Vuonna 1927 oli kaikkiaan 61 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna allamainituissa aistivalliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden lopussa.
Porvoon kuuromykkäin koulussa	—	2	—
Turun kuuromykkäin koulussa	—	—	7
Pietarsaaren kuuromykkäin koulussa	—	—	1

	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden lopussa.
Ävikin koulukodissa Hyvinkäällä	1	—	1
Raajarikkoisten työkoulussa	1	—	8
Perttulan tylsämielisten kasvatustaloksessa	5	2	16
Toivolalan tylsämielisten kasvatustaloksessa Muhoksella	—	—	4
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	5	—	5
Sortavalan diakonissalaitoksessa	—	—	8
Helsingin diakonissalaitoksessa	1	—	1
Helsingin kaupungin kunnan sairaaloissa	—	1	1
Toivolalan koulukodissa	—	1	—
Yksityisessä kasvatustaloksessa	3	2	1
Yhteensä	16	8	53

Näitä paitsi oli lautakunnan luetteloissa 12 sellaista tylsämielistä, joiden puolesta oli lähetetty sisäänpääsyanomus ja maksusitoumus Perttulaan tai muihin tällaisille lapsille sovellettuihin hoitolaitoksiin, mutta joita ei laitoksissa vallitsevan tilanpuutteen vuoksi ole voitu niihin sijoittaa.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin erilaisten luonteenominaisuuksiensa ja siveellisen laatusensa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatustalokseen. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa. Vastaanottokoti niinkuin ammattioppilaskotikin sijaitsee Merikadun 19—21:ssä.

Ammattioppilaskoti taas tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin siirtyville hoidokkeille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti E. Mäiseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti A. Tavio. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti 1 keittäjätär ja 2 palvelijatarta.

Hoidokkeja oli vuonna 1927 vastaanottokodissa kaikkiaan 179, niistä 64 suojeluskasvatusta tarvitsevaa lasta ja 115 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 41 hoidokkia.

Koulukodit. Vuonna 1927 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 oppilasasuntoloilla varustettua koulukotia:

Bengtsärin koulukoti siihen kuuluvine maataloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettaja T. N. Oksanen, ruotsinkielisen osaston opettaja C. A. Collén ja kummankielisten jatkoloukkain opettaja V. Müller. Veistonopettajana oli A. I. Johansson ja emännöitsijänä H. A. Malmström. Näitä paitsi oli laitoksessa 3 lastenhoitajatar, suutari ja räätäli, puutarhuri, karjako ja maataloustöiden johtaja, jotka antoivat samalla käytännöllistä opetusta eri käsityöammateissa, lämmittäjä, samalla seppä ja kalastaja, tallimies, renki, 2 pesijää, leipoja ja 3 palvelijatarta.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä, jossa on sijoja enintään 20 henkisesti vajakykyiselle pojalle. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emän-

nöitsijänä ja samalla hoitajattarena toimi neiti M. Leppäniemi, apunaan 1 palvelijatar.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän laitoksen toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen ja T. Reino ja opettajattarena L. Kivekäs sekä veistonopettajana L. Keinänen ja metallitöiden opettajana V. Nuotio helmikuun 15 p:n, sen jälkeen Hj. Kelin, ja laitoksen emännöitsijänä H. Lipponen. Näitä paitsi kuuluivat Ryttylän toimihenkilökuntaan 5 lastenhoitajataria, suutari- ja räätälimestari, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä, keittäjätär, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijätärtä.

Toivoniemen koulukoti omine maataloineen Lohjan pitäjässä oli taroitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä, samalla taloustöiden ohjaaja, T. M. Kalliosaari sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi oli laitoksessa maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhurina.

Toivolan koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin (ks. siv. 53*).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 27 §:n mukaisesti, mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Yläkansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsärin, Ryttylän ja Toivoniemen koulukodeissa; kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepän-, suutarin-, räätälin-, sepän- ja puutarhurinammattiin sekä maatalouteen kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitaloudenhoitoa. Myöskin Toivolan koulukodissa oli lapsilla tietopuolisen opetuksen ohella tilaisuus saada harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhahoidossa.

Koulukotien oppilasmäärä oli helmikuun 1 p:nä 1928 250, josta Bengtsärissa 67, Tavolassa 22, Ryttylässä 126 ja Toivoniemessä 35.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	172	43	215
Tyttöjä	33	2	35
	Yhteensä	205	45
			250

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	208	Muut Suomen kunnat	32
Helsinkiin rajoittuvat kunnat ..	2	Ulkomaat	3
Muut Uudenmaan läänin kunnat	5		
		Yhteensä	250

247:llä eli 98.8 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 7:stä 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

7 vuotta	1	11 vuotta	15	15 vuotta	36
8 »	2	12 »	27	16 »	45
9 »	3	13 »	30	17 »	42
10 »	6	14 »	37	18 »	6
								Yhteensä 250

Lasten vanhemmat olivat 232 tapauksessa työläisiä ja 18 tapauksessa pienammattinharjoittajia ja palveluskuntaa.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1927 käyttäytyneet hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin	85	97	83	74
Tyydyttävästi	10	3	11	21
Huonosti	5	—	6	5
Yhteensä	100	100	100	100

Terveydentila oli yleensä hyvä niinkuin seuraavat tiedot oppilaiden sairauden takia laiminlyömistä työpäivistä osoittavatkin:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.		Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Tammikuu .	26	—	14	6	Elokuu	13	—	—	—
Helmikuu ..	52	—	169	10	Syyskuu ..	9	—	—	—
Maaliskuu ..	27	4	145	21	Lokakuu ..	46	—	76	1
Huhtikuu ..	15	—	49	—	Marraskuu .	13	—	65	1
Toukokuu ..	103	—	29	—	Joulukuu ..	1	—	22	—
Kesäkuu ..	18	—	—	—	Yhteensä	338	4	569	39
Heinäkuu ..	15	—	—	—					

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, ovat säännöllisesti merkityt asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosialimministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 4 Bengtsårin, 1 Toivoniemen, 2 Vanjoen, 1 Ryttylän ja 1 Tavolan aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1927 aikana suorittamassa oikeuden varkaudesta, irtolaisuudesta, pahoinpitelystä ja sprinkuljetuksesta tuomitsemaa vankeus-

rangaistusta. Vuoden 1927 kuluessa poistetusta 89 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa ammattikouluissa y. m. kursseilla.....	10
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä.....	7
metalliverstaissa.....	14
tehdastyöläisenä.....	4
suutarin- tai räätälintöissä.....	6
muurarin- tai maalarintöissä.....	3
kokkioppilaana.....	2
liikeapulaisena.....	3
maanviljelys- tai meijeritöissä.....	7
renkinä tai palvelijattarena.....	18
muissa toimissa.....	13
Kuollut.....	2
	<u>Yhteensä 89</u>

Alaikäiset lainrikkoajat. Poliisi- ja oikeusviranomaisten käsiteltäväksi joutuneita alaikäisiä lainrikkokijia oli heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa toimintavuoden kuluessa 5, yhteensä 118 päivää. Näistä on sosiaaliministeriön lastensuojelutoimisto suorittanut valtion osuutena ruokarahoja 1,770 markkaa ja heille varatun hoitolan kunnossapitokustannuksia 15,170 markkaa eli yhteensä 16,940 markkaa.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1927 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,371: 55 markkaa; Merikapteeni Lars Albert Grönholmin rahasto Helsingin turvattomille lapsille, pääoma 6,190 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 337: 40 markkaa; Bergman puolisoitten lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,677: 15 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen toukokuun 21 p:nä 1921 tehdyllä keskinäisellä testamentilla osittain rahassa ja osittain kiinteistöosakkeina Helsingin kaupungille lahjoittama omaisuus, josta jo on kaupungin hallussa yli 1½ miljoonaa markkaa, jolla lahjoittajain määräyksen mukaan ylläpidetään vuoden 1925 lopulla Kotkankadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätäkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Kaupunginvaltuuston vuonna 1924¹⁾ vahvistaman johtosäännön mukaisesti hoitaa tämän lastenkodin hallintoa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee komeksi vuodeksi kerrallaan.

Uusia rakennuksia ja suurempia korjaustöitä. Toimintavuoden aikana kaupungin lastenhuoltolaitoksissa suoritetuista rakennus- ja korjaustöistä mainittakoon Ryttylän keittiörakennus, jota varten vuoden 1927 taloussääntöön oli merkitty 620,000 markkaa, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto

¹⁾ Ks. 1924 vuod. kunnalliskert. siv. 146.

huhtikuun 6 p:nä myönsi keittiön sisustustöitä ja kalustoa varten 129,000 markkaa. Rakennus, joka syyskesästä asti oli työalainen, valmistui käyttökuntoon 1928 vuoden alussa. Toivoniemen navetterarakennuksen, jossa sekä ulko- että välikatto oli lahonnut, kuntoonsaattamiseen käytettiin edelliseltä vuodelta siirtynyt 54,000 markkaa sekä lisäksi rakennuskonttorin menosääntöön merkityistä korjausmäärärahoista 14,310: 60 markkaa. Samoilla varoilla uusittiin myös Ryttylän navetan välikatto, joka tuli maksamaan 69,660: 20 markkaa. Toivoniemen valo- ja voimasähkölaitteisiin erikseen myönnetystä 75,000 markasta käytettiin 45,000 markkaa Lohjan sähköosakeyhtiön syksyllä valmiiksi saamasta sähköjohdosta ja sähkövalaistuksesta aiheutuneiden kustannusten suorittamiseksi; loput 30,000 markkaa siirrettiin seuraavaan vuoteen vielä keskeneräisiä voimalaitteita varten. Näitä paitsi suoritti rakennuskonttori omilla määrärahoillaan eri lastenhuoltolaitoksissa tavanmukaisia vuosikorjauksia.

Turvattomien lasten osasto, johon välittömästi kuulunut aviottomain lasten jaosto eroitettiin maaliskuun 1 p:nä lastenvalvojan johdolla toimivaksi eri osastoksi ja johon samalla yhdistettiin alajaostona aikaisemmin erillinen nuorisonhuolto-osasto, huolehti lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhuollollisista lapsista. Näitä se koetti sijoittaa etupäässä yksityishoittoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli osaston käytettävänä Oulunkylän ja Kullatorpan pikkulastenkodit sekä Toivolan koulukoti. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Oulunkylän pikkulastenkodissa, jossa 10 sijaa käsittävine syfilistä sairastavien osastoineen oli sijaa 45 lapselle, toimi johtajattarena neiti E. Boström, avustaan häntä 10 lastenhoitajatarta, ompelijatar, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka eri osastoilla on niinkään yhteensä 45 sijaa, toimi johtajattarena rouva E. Ahlgren, ollen hänen apunaan 6 lastenhoitajatarta sekä ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolan, korkeintaan 90 huonohoitaiselle lapselle tarkoitettuna, koulukodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. Järvinen sekä luokkaopettajana V. Uusivirta, avustaan heitä alakansakoulunoppilaitten ja kehityksessään jällellejääneiden opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi hoitajattarena. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 3 lastenhoitajatarta, emännöitsijä, ompelija, keittäjä, 3 palvelijaa, suutari sekä puutarhan ja maatalouden hoidossa tarvittavat henkilöt.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusa. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille, joiden toiminnasta tehdään selkoa tämän kertomuksen siv. 65*. Taloudenhoidossa on Oulunkylän ja Kullatorpan lastenkotien johtajattaria avustanut johtaja K. A. Kurkela.

Lasten sijoituksessa lastenkoteihin noudatettiin edelleen sitä periaatetta, että samalla ikä- ja kehityskaudella olevat lapset, mikäli mahdollista, sijoitettiin samaan lastenkotiin. Eri kotien kesken jakautuivat lapset siten, että 0—3 vuotiaat olivat sijoitettuina Oulunkylän lastenkotiin, 3—7 vuotiaat Kullatorpan lastenkotiin ja 7—16 vuotiaat Toivolan koulukotiin ja vastaanotto-

kotiin. Oulunkylän pikkulastenkodissa vallitsevan tilanahtauden takia täytyi kuitenkin osa 3 v. nuoremmista lapsista sijoittaa toistaiseksi Kullatorppaan, mikä suuresti vaikeutti tämän lastenkodin toimintaa. Toivolan kodissa oli toiminnassa täydellinen ala- ja yläkansakoulu. Vastaanottokotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Vuonna 1927 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulun- kylän lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Vastaan- ottokodin koulu- koti- osasto.	Toi- volan koulu- koti.	Yh- teensä.	Näistä: poi- kia.	Näistä: tyt- töjä.
Vuodelta 1926 hoitoon jääneitä	44	36	23	67	170	106	64
Vuoden 1927 aikana hoitoon otettuja	64	125	92	71	352	209	143
Yhteensä	108	161	115	138	522	315	207

Näistä:

Luovutettiin vanhempain hoitoon ..	9	35	28	25	97	60	37
» toisen kunnan hoitoon	4	6	5	1	16	8	8
Sijoitettiin yksityishoitoon	8	31	19	6	64	30	34
Lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin ..	36	25	22	4	87	49	38
» toiseen laitokseen	3	3	11	17	34	24	10
» sairaalaan	3	26	2	10	41	25	16
Kuoli	1	—	—	1	2	2	—
Yhteensä poistettuja	64	126	87	64	341	198	143
Vuoteen 1928 jääneitä	44	35	28	74	181	117	64

Jäljellä olevista oli:

Avioliitossa syntyneitä	4	13	18	50	85	57	28
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	40	22	10	24	96	60	36

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhuoltolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koitettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialimi-
nisteriön köyhäinhuoltotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavak-
keille. Myöskin lastenhuoltotarkastajan apulainen koetti eri seuduille teke-
millään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa
on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä tyy-
dyttäviä. Kaikki kouluijässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua,
josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella, V. Boxström Siuntiossa ja M. Malmgren Vihdissä, rouva M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja M. By-
man Sipoossa, rouva S. Halmekeytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmi-
järvellä, rouvat S. Karhula Vähässäkyrössä ja L. Närvi Koskella T. l., neiti
M. Auramo Marttilassa sekä rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja A. Kukko-
nen Joroisissa.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyi seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja kaupunkiin. maalle.		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja kaupunkiin. maalle.		Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Vuodelta 1926 hoitoon jääneitä	123	245	371	870	1,609
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja..	73	84	163	167	487
Yhteensä	196	329	534	1,037	2,096
Näistä:					
Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan ..	6	12	18	43	79
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon..	29	27	32	41	129
» toisen kunnan hoitoon..	1	—	9	5	15
Siirrettiin köyhäinhoitolautakunnan huoltoon	—	1	—	1	2
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	7	—	2	2	11
Otettiin lastenkotiin	5	8	17	20	50
» koulukotiin	—	5	1	8	14
» yksityisiin lastenkoteihin ..	2	3	6	7	18
» toiseen laitokseen	—	2	4	—	6
» sairaalaan	—	1	1	1	3
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan ..	6	16	32	83	137
Kuoli	—	4	5	2	11
Yhteensä poistettuja	56	79	127	213	475
Vuoteen 1928 jääneitä	140	250	407	824	1,621
Jäljellä olevista oli:					
Poikia	72	101	184	449	806
Tyttöjä	68	149	223	375	815
Yhteensä	140	250	407	824	1,621
Avioliitossa syntyneitä	70	165	205	349	789
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	70	85	202	475	832
Yhteensä	140	250	407	824	1,621

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 139.

Maaseudulle yksityishoitoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodel- 1926 jäänei- tä.	Vuonna 1927 hoi- toon otettuja.	Vuon- na 1927 pois- tettuja.	Vuo- teen 1928 jäänei- tä.		Vuodel- 1926 jäänei- tä.	Vuonna 1927 hoi- toon otettuja.	Vuon- na 1927 pois- tettuja.	Vuo- teen 1928 jäänei- tä.
Espoo	48	4	15	37	Ylivieska ..	22	7	21	8
Kirkkonummi	70	13	12	71	Koski T. l. . .	3	—	1	2
Siuntio	37	2	7	32	Marttila	2	1	1	2
Vihti	86	13	16	83	Lapinlahti ..	9	1	4	6
Helsingin pit.	78	16	24	70	Joroinen ..	2	—	—	2
Tuusula	31	8	9	30	Sievi	—	19	2	17
Sipoo	58	1	10	49	Eri kunnat ¹⁾	371	75	80	366
Janakkala ..	2	—	—	2	Yhteensä	870	167	213	824
Nurmijärvi ..	39	7	7	39	Näistä:				
Vähäkyrö ..	12	—	4	8	poikia	471	85	107	449
					tyttöjä	399	82	106	375

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä gsiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia

Yksityishoitoon sijoitettujen kuukausimaksut vaihtelivat lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen kaupungissa 200 markasta 300 markkaan ja maaseutupaikajissa 100 markasta 250 markkaan, tehden terveistä lapsista keskimäärin n. 2,160 markkaa vuodessa. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä eli 360 markkaa kuukaudessa. Nämäkin lapset mukaanluettuina kohoavat keskimääräiset hoitomaksut n. 2,278 markkaan vuodessa. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja hellittävässä tapauksissa myönnetyt vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset tulleet maksamaan yhteensä ¹⁾ 4,057,290: 94 markkaa eli keskimäärin n. 2,460 markkaa kutakin lasta kohden.

Nuorisovuoltojaosto. Jaostolle ilmoitettiin toimintavuoden kuluessa 1,206 koulusta poisjäänyttä lasta. Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien tuloksena, jotka vuoden kuluessa nousivat 582: en, sekä neuvottelujen kautta kansliassa saatiin 108 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtyneet toiseen kouluun	418
Olivat ansiotyössä	417
» muuttaneet paikkakunnalta	171
Oli kuollut	9
Sairauden takia	41
Esitetty otettaviksi lautakunnan hoitoon	41
Valvonnan alla	1
	Yhteensä 1,098

Toimintavuonna oli jaoston käytettävänä 7,500 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 283 meno- ja paluulippua.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti jaosto kirjellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja, jossa työssä kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto ja yhdistys Koteja kodittomille lapsille antoivat hyväntahtoista apuansa. Kaikkiaan sai täten 199 lasta ilmaisen kesänviettopaikan, siihen laskettuna myöskin ne lapset, jotka lähetettiin Knipnäsin, Caritaksen ja Solhällan kesäsiirtoloihin. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 4—17 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuoden.

Jaosto hoiti kertomusvuonnakin lautakunnan käytettäväksi luovutettua viljelysmaata Kumtähdessä, jonka kunnossapitoon lautakunnan menosääntöön oli hyväksytty 10,000 markan suuruinen määräraha. Tämä alue jaettiin 116 viljelyspalstana sellaisille huonoissa asunto-oloissa eläville köyhille perheille, joissa on useita lapsia, tarkoituksessa, että lapset auttamalla vanhempiaan näiden palstojen viljelemisessä ja hoidossa saisivat sopivaa kesäaskartelua raittiissa ulkoilmassa. Tällaisten perheiden yhteinen lapsiluku oli 432. Tämän lisäksi seuraavat yhdistykset järjestivät yhteensä 295 lapselle koulupuutarhatoimintaa, jota jaosto valvoi ja jota varten kaupunki myönsi avustusta: Hel-

¹⁾ Maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perittyjä korvauksia ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua 50 % avustusta lukuunottamatta.

singin opettajaliitto 150 suomenkieliselle lapselle; Finlands allmänna svenska folkskollärar- och -lärarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piiri 70 ruotsinkieliselle lapselle sekä Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys 75 kengänkiillottajapojalle. Niissä lapset viljelivät opettajan johdolla juurikasveja, vihanneksia ja kukkia saaden syksyllä sadon omakseen. Työn lomassa urheiltiin ja käytiin uimassa. Sitäpaitsi ruotsia puhuvat lapset saivat veistopetusta Toukolan koulussa.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 12,500 markan määrärahalla järjesti nuorisonhuoltaja kaupungissa kesäänsä viettävälle nuoremmille lapsille kaksi leikkikenttää. Toinen kenttä sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla ja toinen Vallilassa Elimäenkadun vieressä, joissa kummassakin kaksi leikinjohtajaa oli toimessa kesäkuun 1—22 p:nä ja heinäkuun 11 p:stä elokuun 13 p:nä. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 515:en, ollen keskimäärin 83 toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoitautunut 426 lasta ja oli siellä keskimäärä 80 kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. s.

Alaikäisten katuammattilaisten toiminnan järjestely ja silmälläpito kuuluu jaoston tehtäviin ja on lastenhuoltotarkastaja tässä asiassa ollut yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 179 poikaa, joista hyväksyttiin 92. Ansiotoimintansa ohella otti 75 näistä pojista ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvitarihätyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia on tavattu kaupungilla tai niistä on jaostolle ilmoitettu, on otettu selvää lasten kotioloista ja saatettu asia köyhäinhuoltoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen antamista varten.

Vuoden kuluessa toimitettiin jaoston välityksellä paikkoja perheisiin 34 nuorelle tytölle.

Yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien toimintaa on lastenhuoltotarkastaja valvonut ja antanut siitä eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden. 3—17 vuotiaita.		Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	394	2,021	2,415
Uusia hoidokkeja	310	59	369
Poistettuja	110	111	221
Jäljellä vuoteen 1928	438	2,125	2,563

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, mitä äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät,

jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisäätystä:		Isien siviilisäätystä:	
Naimattomia	2,197	Naimattomia	1,521
Leskiä tai laillisesti eronneita	140	Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	108
Naineita	70	Naineita	175
Tuntematon.....	156	Tuntematon.....	759
	<hr/>		<hr/>
Yhteensä	2,563	Yhteensä	2,563

Äitien ikä:		Isien ikä:	
16—20 vuotiaita	266	16—20 vuotiaita	103
21—25 »	826	21—25 »	489
26—30 »	634	26—30 »	430
31—35 »	372	31—35 »	241
36—40 »	168	36—40 »	163
41— »	69	41—50 »	101
Tuntematon.....	228	51— »	25
	<hr/>	Tuntematon.....	<hr/>
Yhteensä	2,563	Yhteensä	1,011
			<hr/>
		Yhteensä	2,563

Äitien ammatti:		Isien ammatti:	
Palvelijattaria	949	Tehdastyöläisiä	672
Tehtaissa työskent. naisia	554	Käsityöläisiä	328
Ompelijattaria ja modisteja ..	211	Ulkotyöläisiä	269
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	181	Sotilaita ja aliupseereja	136
Ulkotyöläisnaisia	163	Renkejä ja ajomiehiä	127
Pesijättäriä ja siivoojattaria..	96	Konttoristeja ja myymäläapul.	125
Tarjoilijattaria	71	Pikkuelink. harj. y. m. palv. miehiä	105
Kylvettäjiä ja hierojia	20	Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	91
Kaupustelijoita y. m. pikkuelinkeinon harjoittajia	18	Talonpoikia y. m.	66
Raitiovaunun konduktöörejä	13	Merimiehiä	59
Sairaanhoidajattaria	12	Poliiseja	40
Taiteilijoita	2	Opiskelijoita	38
Ilman varsinaista tointa olevia	273	Upseereja.....	18
	<hr/>	Raitiovaununkuljettajia	14
Yhteensä	2,563	Taiteilijoita	13
		Viinureita.....	6
		Lääkärejä.....	4
		Ilman varsinaista tointa olevia	452
			<hr/>
		Yhteensä	2,563

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoi-

vat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauksissa he veivät lautakunnan kasvatilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa. Opastajat, joiden kodeissa käyntien luku vuonna 1927 nousi 10,874:en, joista 1,431 turhaankäyntiä ja 9,443 todellista tarkastuskäyntiä, antoivat toiminnastaan seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:	%.	Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	%.
hyvän hoidon	49.9	hyvän hoidon	56.1
suhteell. hyvän hoidon	48.1	suhteell. hyvän hoidon	43.1
epätyydyttävän hoidon	2.0	epätyydyttävän hoidon	0.8
Yhteensä	100.0	Yhteensä	100.0

Äidin koti oli:	%.	Kasvatusäidin koti oli:	%.
hyvässä kunnossa	47.5	hyvässä kunnossa	57.6
suhteell. hyvässä kunnossa ..	48.2	suhteell. hyvässä kunnossa ..	41.7
epätyydyttävässä kunnossa ..	4.3	epätyydyttävässä kunnossa ..	0.7
Yhteensä	100.0	Yhteensä	100.0

Osaston hoidoikeista kuoli vuoden 1927 kuluessa 33, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	5	Kasvatuskodissa	1
Sairaalassa	23	Tuntemattomassa paikassa	1
Lastenkodissa	3	Yhteensä	33

Kuolleista lapsista oli 21 lasta alle 1 vuoden, 5 lasta 1—2 vuotiaita, 3 lasta 2—3 vuotiaita, 1 lapsi 4 vuotias, 1 lapsi 6 vuotias, 1 lapsi 10 vuotias ja 1 lapsi 12 vuotias. Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	11	Synnynnäinen syfilis	1
Ravintohäiriöt	3	Aivotuberkuloosi	1
Vatsa- ja suolikatarri sekä suolitulehdus	2	Synnynnäinen heikkous	1
Keuhkotuberkuloosi	2	Tapaturma	1
Aivotulehdus	2	Keuhkopussintulehdus	1
Kouristus	2	Munuaistauti	1
Tuhkarokko	2	Ihotauti	1
Keuhkokatarri	1	Tulirokko	1
		Yhteensä	33

Alle vuoden vanhojen lasten kuolevaisuus muihin edellämainittuihin kuolleisiin alaikäisiin verrattuna oli 63.6 %.

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti vanhempien kanssa. Useimmassa tapauksessa johtivat neuvottelut sovintoon, jolloin lasten elättämisestä tehtiin kirjalliset elatussopimukset, jotka holhouslautakunta aviottomista lapsista annetun lain nojalla vahvasti noudatettavaksi. Riidanalaisissa tapauksissa jätettiin elatusasia oikeuden ratkaistavaksi ja muutamissa tapauksissa täytyi asia todistajien puutteessa jättää sikseen. Toisilla

paikkakunnilla asuviin isiin nähden käytettiin isyyden selvittämisessä sen paikkakunnan lastenvalvojan apua, missä eläkettä kaipaavan lapsen isä oleskeli. Samanlaista vuoropalvelusta sai Helsinginkin lastensuojelulautakunnan lastenvalvoja suorittaa vastaavissa tapauksissa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät allaolevasta tilastosta:

Isyys selvitetty	98
Todistuksen puutteessa rauenneita tapauksia	12

Kutsutuista isistä saapunut kansliaan 110

Aikaansaatuisten sopimusten yhteismäärä oli 69, joista 65 tehtiin henkilöllisesti kansliassa ja 4 kirjevaihdon kautta. Vuonna 1927 oli 55 tapausta tuomioistuimen käsiteltävänä; näistä ratkaistiin vuoden kuluessa 46, kun taas 9 jätettiin ratkaisematta seuraavaan vuoteen. Helsingissä asuvien isien kanssa tehtiin muiden paikkakuntain lastenvalvojen anomuksesta sopimuksia 10 tapauksessa.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatusavustuksia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 710,406: 22 markkaa, josta isiltä kannettuja 658,581: 22 markkaa ja äideiltä saatuja 51,825 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansiolla oleskelevalta elatusvelvollisilta 58,157: 69 markkaa, joten siis osaston perimien elatusavustuksien yhteisimmä kyseessäolevana kertomusvuonna oli 768,563: 91 markkaa.

Varattomien äitien ja heidän lastensa tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu 50,000 markan suuruinen määräraha, josta 49,981: 54 markkaa vuoden kuluessa käytettiin. Tästä summasta jaettiin kotikävijäin esityksestä 17,738: 55 markan arvosta valmiita vaatekappaleita lähinnä sellaisia tarvitseville lapsille ja loppuerästä suoritettiin, paitsi eläkejutuista aiheutuneita todistajapalkkioita, lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille tilapäisesti pieniä rahallisiakin avustuksia. Samalle henkilölle annettun avustuksen suuruus vaihteli 25 markasta 300 markkaan, tehden keskimäärin 112 markkaa. Edellämäinitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 1,225 markkaa 100—300 markan suuruisina kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettävälle äideille.

Kertomusvuonna oli lastenvalvojan holhouksen alaisena 52 lasta, joista 49 edelliseltä vuodelta siirtynyttä.

Vuoden 1927 aikana voitiin yhteensä 13 aviotonta lasta sijoittaa ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin. Näistä antoivat äidit vapaaehtoisesti luovutussitoumukset.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1927 11,142,270: 21 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	771,333: 96
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit ..	»	2,672,344: 72
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	496,635: 65
Elänteelleanto ja jatko-opetus	»	4,082,675: 93
Toivolankoulukoti.....	»	760,844: 68
Pikkulastenkodit	»	931,053: 37
Aistivillisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	131,348: 65
Muut lasten hoitokustannukset	»	93,930: 59
Maatilat	»	1,202,102: 66

Yhteensä Smk 11,142,270: 21

Paitsi aikaisemmin toisessa yhteydessä mainittua Ryttylän koulukodin uutta keskuskeittiörakennusta varten varattua 749,000 markan suuruista määrärahaa, on edelläesitettyjen vuosimenojen lisäksi rakennuskonttorin tilille viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten ja maatalousrakennusten korjauskustannuksia, joista on saatu seuraavat tiedot:

Oulunkylän lastenkoti	Smk	29,914: 06
Kullatorpan »	»	32,749: 01
Toivolan koulukoti	»	53,429: 91
Vastaanottokoti	»	10,330: 15
Bengtsärin koulukoti	»	49,990: 69
Ryttylän »	»	91,030: 75
Toivoniemen »	»	29,660: 60
Yhteensä Smk		297,105: 17

Tähän summaan sisältyy 2,500 markkaa Bengtsärin, 69,660: 30 markkaa Ryttylän ja 14,310: 60 markkaa Toivoniemen maatalouskustannuksia. Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1927 5,116,471: 06 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu	Smk	2,043,158: 04
Tuloja koulukotien oppilastöistä	»	57,663: 89
Korvausta koulu- ja lastenkodeissa hoidetuista sekä elätteelle annetuista lapsista	»	1,330,498: 79
Korvausta ammattioppilaskodin hoidokeista ..	»	32,625: —
Bengtsärin tila	»	293,576: 50
Toivoniemen »	»	260,921: 99
Ryttylän »	»	251,855: 20
Toivolan »	»	232,360: 35
Luontaisetuja	»	1) 613,811: 30
Yhteensä Smk		5,116,471: 06

Jos edellämainittujen lastensuojelulautakunnan tileissä esiintyvän menojen sekä rakennuskonttorin suorittamain korjauskustannusten yhteissummaan, 11,439,375: 38 markkaan, lisätään yleiseltä kalustohankintatililtä kortistokaapin ostamiseen aviottomain lasten osastolle erikseen myönnetty 7,500 markkaa, ja vähennetään tulot menojen kokonaismäärästä, 11,446,875: 38 markkaa, jää kaupungin kustannuksiksi 6,330,404: 32 markkaa, vielä keskeneräisen Ryttylän keittiörakennuksen aiheuttamia menoja lukuunottamatta.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa myöskin varastojen arvot ovat huomioonotetut, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista mautilloille suorittamat vuosivuokrat, Bengtsäriä 52,800 markkaa, Toivoniemellä 35,000 markkaa, Ryttylässä 60,000 markkaa ja Toivolassa 40,000 markkaa eli yhteensä 187,800 markkaa, mistä laitosten tuloihin sisältyy 45 %:n valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden siirtojen jälkeen jäi maataloustoiminnasta tilivuoden aikana voittoa Toivoniemellä 35,735: 50 markkaa, Ryttylässä 10,655: 25 markkaa ja Toivolassa 17,210: 43 markkaa, jotavastoin Bengtsärin maatalouskirjanpito osoitti 22,349: 03 markan tappiota. Mautilojen yhteiseksi voitoksi jäi

1) Tästä 55,677 markkaa maataloushenkilökunnan luontaisetuja.

41,252: 15 markkaa. Tämä voitto kokonaisuudessaan on kuitenkin näennäinen, sillä, kuten aikaisemmin on mainittu, on rakennuskonttori käyttänyt omia määrärahojaan maatalousrakennusten uusimiseen ja korjauksiin yhteensä 86,470: 60 markkaa. Kuinka paljon tästä summasta olisi pantava maatilain vuoden 1927 voitto- ja tappiotilin rasiukseksi ja minkä verran siirrettävä rakennusten arvon lisäyksenä seuraaville vuosille, ei ole lautakunnan käytettävissä olevan aineiston avulla täsmälleen määrättävissä. Missään tapauksessa eivät laitosten maatilat yhteisesti otettuina ole tuottaneet tappiota.

Eri laitosten suoranaiset menot, ainoastaan luontaisedet ja yksityishoittoon lähetettyjen lasten vaatetusmenot poisluetuina, nousivat seuraaviin määriin:

		Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Oulunkylän lastenkoti ..	Smk	454,674: 46	27: 20	9,927: 98
Kullatorpan » ..	»	302,723: 91	20: 22	7,382: 03
Toivolon koulukoti	»	655,470: 38	25: 32	9,242: 70
Vastaanottokoti.....	»	360,773: 22	24: 01	8,782: 46
Ammattioppilaskoti	»	91,700: 43	14: 28	5,212: 69
Bengtsärin koulukoti ..	»	810,244: 53	30: 71	11,210: 74
Tavolan » ..	»	146,979: 79	22: 97	8,383: 75
Ryttylän » ..	»	1,094,575: 18	23: 71	8,654: 36
Toivoniemen » ..	»	341,216: 22	26: 15	9,545: 79
Kaikki Smk		4,258,358: 12	24: 90	9,089: 05

Jos otetaan huomioon myöskin rakennuskonttorin suorittamat huoneistojen kunnossapitokustannukset, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 26: 64 markkaa ja lasta ja vuotta kohti 9,723: 19 markkaa.

Kokonaiskustannukset, 4,258,358: 12 markkaa, jakautuivat seuraaviin eriin:

Palkkaukset	Smk	1,357,203: 50
Palkkiot ja edut	»	30,624: 50
Keittiö- y. m. palveluskunta.....	»	301,922: 25
Ruoka	»	1,024,140: 01
Vaatetuksen ja kaluston hankinta	»	388,467: 92
Vaatetuksen ja kaluston kunnossapito	»	70,308: 24
Vaatteiden pesu	»	108,618: 60
Käsityö- ja jatko-opetus	»	13,562: 31
Lääkkeet ja sidetarvikkeet	»	30,382: 29
Kirjat, uuterausrahat y. m.....	»	41,721: 08
Korjaukset	»	33,708: 26
Lämpö ja valo	»	432,199: 79
Vuokrat	»	328,360: —
Sekalaiset menot	»	97,139: 37
Yhteensä Smk		4,258,358: 12

Edelliseen vuoteen verraten ovat laitosten varsinaiset hoitokustannukset kohonneet 1: 72 markkaa päivää ja 626: 98 markkaa vuotta kohden, ollen kohoaminen huomattavin Toivolon, Bengtsärin, Toivoniemen ja Tavolan koulukodeissa, mikä kolmessa ensiksimainitussa johtuu siitä, että niissä on ollut pitkin vuotta yhteensä yli 30 lasta vähemmän kuin edellisenä vuonna ja Tavolassa taasen siitä, että siellä hoidettiin henkisesti vajakykyisiä lapsia, joita ei voida hoitaa eikä opettaa yhtä paljon kuin aikaisemmin normaali-kykyisiä lapsia samoilla voimilla.

Terveydenhoito. Vuoden 1927 aikana koulukotien lääkäri, lääketieteenliseniaatti E. O. Lindén toimitti terveydenhoidollisessa suhteessa Bengtsårin koulukodissa 4 eri tarkastusta, nimittäin helmi-, heinä-, syys- ja joulukuussa. Kodissa aikaisemmin havaittua tarttuvaa silmätautia (trachom) esiintyi edelleenkin vaikka sairaus oli suuressa määrin saatu vähenemään. Helmikuun käynnillä voitiin havaita 3 trachomitapausta, heinä- ja syyskuussa samoin 3 tapausta ja joulukuussa 2 tapausta, joista toinen oli lievää laatua. Ainoastaan yksi uusi tapaus on vuoden aikana todettu. Vuonna 1923 oli 65 % oppilaista saanut tartunnan samanaikaisesti, mutta siitä lähtien on sairaus yhtämittaa vähentynyt. Lääkäri on katsonut välttämättömäksi toimittaa tarkastuksiansa useamman kerran vuodessa osittain pannakseen toimeen yksityiskohtaisen tutkimuksen koko oppilasjoukossa ja saadakseen järjestetyksi asianmukaista hoitoa, oppilaiden toisin sijoittelua y. m. s. ja osittain tehostakseen, että hänen määräämiään varovaisuustoimenpiteitä tarkoin noudatetaan.

Joulukuun käynnillä voitiin todeta, ettei lutikoita ollut enää huomattu itse laitoksen huoneissa eikä myöskään henkilökunnan asunnoissa. Sitävastoin ei syyskuuta, jota jo parin vuoden aikana on esiintynyt joissakin Södergårdin osaston oppilaissa, ollut monista hoitokeinoista huolimatta saatu täysin häviämään.

Lasten henkinen ja ruumiillinen kehitys oli muuten säännöllinen, paitsi että pari vanhempaa imbecilliasteella olevaa oppilasta oli vielä joukossa. Terveystila on vuoden kuluessa ollut yleensä hyvä. Yksi poika kuitenkin kuoli Hangon sairaalassa reumaattiseen sydäntautiin. Samoin on mainittava, että lokakuussa esiintyi laitoksessa pian ohimenevää influenssaa, joka painoi parisenkymmentä oppilasta samanaikaisesti vuoteeseen. Tilapäisiä sairauksia on lääkäri käynneillään käsitellyt. Pari sukkulamatotapausta on havaittu.

Oppilaiden painonlisäys on ollut säännöllinen. Ruokajärjestystä ja ruuan kokoonpanoa vastaan rasva- ja munavalkuaisaineisiin sekä hiilihydraatteihin nähden ei ollut muistuttamista ja oli ruoka vaihtelevaa sekä, mikäli tarkastustilaisuuksissa voi päätellä, hyvin valmistettua. Työjärjestys oli moitteeton ja harjoitettiin vapaa-aikoina urheilua ja leikkejä suurella harrastuksella.

Käymälät olivat jotakuinkin hyvässä kunnossa. Vesi oli hyvää, mutta vesijohto puuttuu vielä Midgårdista, missä silmätautia on enimmäksi esiintynyt. Tallin virtsakaivon ympäristö ja keittiön kaatovesiviemärin järjestely, jotka aikaisemmin ovat antaneet aiheita huomautuksiin, olivat nyttemmin tyydyttävät. Vaatevarasto oli kunnossa ja riittävä; sänky- ja alusvaatteiden vaihtaminen toimitettiin tarpeeksi usein.

Vuoden aikana on laitoksessa miltei kauttaaltaan toimitettu perinpohjaisia sisäkorjauksia ja ovat kaikki lasten makuu- ja päivähuoneet nykyään hyvin kauniit ja siistit. Kesällä maalatut lattiat olivat vielä syyskuussa hyvässä kunnossa, kun pojat eivät ole saaneet maalauksen jälkeen kävellä lattioilla saappaissa. Toiveita sisäoleskelua varten piti pikimmiten hankittaman kaikille. Vahvat matot käytävissä sekä huoneissa ja ilmavat, valoistat verhot ikkunoissa samoin kuin monet muut pikkuesineet luovat oppilasasuntoihin viihtyisää kodin tuntua. Bengtsårissa, samoin kuin kaikissa koulukodeissa, olivat yläkerroksissa olevat huoneet varustetut köysitikapuilla tulipalon varalta.

Ryttylän koulukodissa kävi lääkäri vuoden kuluessa kaksi kertaa, maaliskuussa ja heinäkuussa.

Lääkärin käydessä Ryttylässä marraskuun alussa 1926 todettiin kymmenkunta struumatapausta toista sataa oppilasta käsittävässä joukossa. Nämä olivat siitä alkaen käyttäneet uudesta kaivosta otettua juomavettä ja saaneet lievää jodihoitoa. Maaliskuussa saattoi lääkäri huomata 124 oppilaasta

39:llä olevan struuman, mutta heinäkuussa oli tilanne kokonaan muuttunut; struuma oli silloin miltei tyystin kadonnut. Yhdellä ainoalla oppilaalla oli varsinainen struuma ja sydänvika. Mikä muutoksen oli aiheuttanut, ei voitu määrätä. Juomavesi oli otettu jatkuvasti uudesta kaivosta ja oli se muuten yhtä kirkasta ja hyvää kuin vanhankin kaivon vesi (kenties samasta lähdesuonesta). Samoin jodihoidosta oli, kuten aikaisemminkin, huolehdittu johdonmukaisesti. Kesä oli ollut harvinaisen aurinkoinen ja lämmin. Lasten ruumiinpaino oli heinäkuussa kauttaaltaan jonkun verran vähentynyt, mikä todennäköisesti johtui kuumuuden vuoksi vähentyneestä ruokahalusta ja ahkerasta uimisesta. Niiden, joilla aikaisemmin oli ollut struuma, piti saada keskeyttävien väliajoin jatkuvasti pieniä jodiannoksia ja laitokseen saapu-neille uusille oppilaille tuli antaa jodia milligramma viikossa koko sen ajan minkä he viipyivät koulukodissa.

Kulkutautia ei ollut esiintynyt paitsi muutamia anginatapauksia kesä-kuussa. Satunnaisia sairauksia käsiteltiin. Turvepehkuja ja kalkkia neuvottiin käyttämään käymälöissä ja formaliinia vesitarvehuoneissa lämpimänä aikana. Ruokajärjestys oli hyvä ja vaihteleva ja saivat oppilaat litran päivässä lasta kohden kuorimatonta maitoa ja sitäpaitsi riittävästi voita. Oppilaiden ruumiillinen ja henkinen kehitys oli hyvä ja hygieniset olosuhteet moitteettomat.

Heinäkuun 24 p:nä kävi lääkäri Lohjalla sijaitsevassa Toivoniemen koulukodissa. Lapset olivat terveitä. Edellisinä viikkoina oli sattunut muutamia tuhkarokkotapauksia, mutta olivat sairastuneet jo toipuneet. Navetasta ja tallista valuva likavesi tärveli jossakin määrin niiden takana järveen viettävän mäen siisteyttä. Sementtiputkesta laitettu viemäri olisi tämän veden poistojohtamiseksi tarpeellinen. Hygieniset olosuhteet olivat muuten, kuten ennenkin, hyvät. Painonlisäys ei ollut täysin säännöllinen, mikä aiheutui todennäköisesti lämpimästä säästä.

Samana päivänä toimitettiin tarkastus Tavolan koulukodissa. Pojat osoittivat, kuten luonnollista onkin, varsin suurta erilaisuutta henkiseen kehitykseensä nähden. Yksi heistä oli aikaisemmin ollut Perttulan laitoksessa, mutta poistettu sieltä kehityskyvettömänä; täällä on hänen joka tapauksessa huomattu jossakin määrin henkisesti kehittyneen. Erästä makuusalissa olevaa lautakomeroa oli käytetty virtsäampärin säilytyspaikkana, mistä oli haittaa myöskin vieressä olevalle liinavaatesäiliölle. Tämä komero pitäisi järjestää vaatekaapiksi. Käymälässä tulisi käyttää turvepehkuja. Yksi keuhkotautia poteva johtajan poika makasi alakerrassa sijaitsevassa johtajan asunnossa ja piti hänet lähimmässä tilaisuudessa siirrettävän parantolaan.

Lasten ruoka- ja työjärjestys olivat entisellään. Painonlisäys ei ollut täysin säännöllinen, riippuen todennäköisesti kuumasta kesähelteestä.

Toivolan koulukodissa oli influensa suuresti levinnyt talven aikana. Helmikuussa sattui pienempi määrä silmän sidekalvontulehduksia — kaikki samassa makuusalissa. Yksi lapsista lähetettiin silmäklinikkaan. Kaikki paranivat. Maaliskuun 11 p:nä sattui ensimmäinen tuhkarokkotapaus ja ennen pitkää lähetettiin 10 tuhkarokkoon sairastunutta kulkutautisairaalaan. Sitäpaitsi hoidettiin muutamia lievästi sairastuneita kotona. Puolivälissä huhtikuuta oli kulkutauti voitettu. Huhtikuun alussa siirrettiin eräs tarttuvaa silmätuberkuloosia sairastava tyttö silmäklinikkaan ja lähetettiin hänet sieltä parantolaan. Toukokuussa sai yksi poika munuaistulehduksen ja toimitettiin hänet Marian sairaalaan, mistä hän palasi terveenä. Kesäkuussa sairastui eräs poika keuhkokuumeeseen, mutta parantui kotona. Syyskuussa kuoli yksi poika, joka oli lähetetty Marian sairaalaan, keuhkokuumeeseen. Hän oli muutamia päiviä aikaisemmin potenut anginaa, joka ilmeni syys-

kuussa kulkutaudinluontoisena noin kymmenkunnassa tapauksessa. Eristyshuoneen puutteessa pääsiangina leviämään. Anginan jälkitautila sattui samassa taudinkierroksessa pari munuais tulehdustapausta. Sairas- eli eristyshuoneen tarve näyttäytyi tämän anginaepidemian aikana eittämättömältä, varsinkin, kun osatot olivat niin täyteen ahdetut, ettei vieri vieressä seisovain sänkyjen vuoksi voitu edes sairastuneille aikaansaada »vapaampaa tilaa». Sama vaikeus tuli näkyviin myöskin influensaepidemian aikana vuoden alkupuolella ja pääsi tauti myöskin silloin tavattomasti leviämään, kun ei minkäänlaista eristämistä voitu toimeenpanna. Syksyn kuluessa on terveydentila ollut hyvä.

Lehtolan ja Marttalan käymälät olivat huonot, mutta Mäntylän hyvässä kunnossa. Lantasaaliö oli nyttemmin asianmukaisesti uusittu ja sen lähellä sijaitseva henkilökunnan käymälä hyvässä kunnossa. Keittiö- ja talousrakennus näytti ahtaalta. Muissa suhteissa olivat hygieniset olot ennallaan, samoin, mikäli on kysymys tilavuudesta makuu- ja kouluhuoneissa. Lääkärin käydessä syyskuussa oli koulukodissa 64 lasta.

Muuten oli järjestys ja siisteys hyvä, ruoka- ja työjärjestys moitteeton sekä vaatevarasto y. m. riittävä.

Myöskin Merikadulla sijaitsevilla kodeissa on ollut paljon sairautta. Tammikuussa havaittiin muutamia influensatapauksia. Tammikuun 30 p:nä sattui tuhkarokkotapaus. Sairastunut toimitettiin kulkutautisairaalaan, ja onnellista kyllä, jäi tämä tapaus ainoaksi. Kevään ja kesän kuluessa ilmeni silloin tällöin influenssa- ja anginatapauksia. Yksi poika ammattioppilaskodissa sai keuhkokuumeen ja lähetettiin Marian sairaalaan. Hän palasi sieltä vaikeasti sydänvikaisena. Eräs vastaanottokodin pojista sairastui huhtikuussa keuhkokuumeeseen ja palasi Marian sairaalasta terveenä. Marras- ja joulukuussa sattui jälleen muutamia angina- ja influensatapauksia.

Hygieniset olosuhteet olivat muuten hyvät ja ruokajärjestys moitteeton. Siisteys ja järjestys oli vallitsevana. Ammattioppilaskodissa oli havaittu edelleen luteita rikkisavustuksesta huolimatta. Niistä ei voitaneakaan vapautua ilman cyanisavustusta, joka sopivimmin voitaisiin suorittaa kesän aikana.

Lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm antoi seuraavan kertomuksen terveydentilasta lastenkodeissa vuonna 1927:

Oulunkylän pikkulastenkodeissa sattuneet sairaustapaukset käyvät selville allaolevasta yhdistelmästä:

	0—1 vuotiaita lapsia.	1—2	Yh- teen- sä.		0—1 vuotiaita lapsia.	1—2	Yh- teen- sä.
Äkillistä vatsa- ja suolikatarria	3	1	4	Keuhkotulehdusta . .	1	—	1
Influensaa	5	4	9	Yleistä tuberkuloosia	1	—	1
Tuhkarokkoa	1	4	5	Munuaispikari- ja rakkokatarria	1	—	1
Vesirokkoa	3	6	9	Riisitautia	3	1	4
Äkillistä henkitor- ven katarria	4	3	7	Kouristusta	2	1	3
				Ihottumaa	1	—	1
				Yhteensä	25	20	45

Kaikista sairaista lapsista siirrettiin sairashuoneeseen ainoastaan 1 lapsi, joka oli sairastunut keuhkotulehdukseen ja joka siellä sittemmin kuoli. Kaksi muuta lasta kuoli vuoden kuluessa kodissa. Toinen näistä lapsista oli lastenkotiin otettaessa keuhkotautinen, mutta kun hänelle ei voitu varata sairashuoneesta tilaa, täytyi lastensuojelulautakunnan ottaa hänet hoitoonsa. Toinen lapsi kuoli äkilliseen influenssaan. Nämä 3 lasta olivat kaikki alle 1 vuoden

Kodissa hoidettujen lasten lukumäärä oli 108. Kun näistä kuoli kolme oli siis kuolleisuusprosentti 2.78.

Kullatorpan pientenlastenkodissa oli sairaustapausten luku varsin suuri. Keväällä sairastivat lapset suuremmissa rakennuksessa tuhkarokkoa, jota paitsi ilmeni useita influensa-, henkitorvikatarrin- sekä myöskin keuhkokuume-tapauksia. Eristyshuoneen puute oli erittäin tuntuva ja lastenkodissa vallitseva suuri ahtaus vaikuttaa osaltaan suuresti sairaustapausten lisääntymiseen. Tämä koti ei ole sitäpaitsi varustettu voidakseen ottaa vastaan niin pieniä lapsia — 1—2 vuotiaita — jollaisia vuoden 1927 aikana suuri määrä on sinne siirretty Oulunkylän pikkulastenkodista, siellä vallitsevan tilanpuutteen takia.

Taudintapaukset käyvät selville allaolevista luvuista:

Tuhkarokkoa	25	Risatautia	2
Influensaa	9	Napakohjuja	2
Äkillistä henkitorven katarria ..	7	Kaularöhhkää	1
Korvatulehdusta	4	Polviniveltuberkuloosia	1
Äkillistä vatsa- ja suolikatarria	3	Munuaispikari- ja rakkokatarria	1
Keuhkotulehdusta	3	Kouristusta	1
Kurkkumätää	2	Ihottumaa	1
Imurauhasten tulehdusta	2		
		Yhteensä	64

Sairaista lapsista hoidettiin 21 sairaalassa. 3 lasta kuoli, 2 tuhkarokkoon ja 1 keuhkotulehdukseen.

Kodissa hoidettiin vuoden kuluessa 161 lasta. Kuolleisuusprosentti oli siis 1.86.

Lastensuojelulautakunnan valvonnan alla olevien 0—3 vuotiaitten lasten joukossa, jotka olivat äitiensä tai kasvatusäitiensä hoitamia, oli seuraavia taudintapauksia, jotka olivat saadetut lääkärin tietoon. Lyhytaikaisia tai vähäpätöisempiä tauteja ei ilmoiteta, eivätkä siis sisälly allalueteltuihin taudintapauksiin.

	0—1 vuotiaita lapsia.	1—3 vuotiaita lapsia.	Yh- teen- sä.		0—1 vuotiaita lapsia.	1—3 vuotiaita lapsia.	Yh- teen- sä.
Tuhkarokkoa	8	40	48	Hinkuyskää	2	1	3
Äkillistä henkitor- venkatarria	14	22	36	Keuhkotuberkuloos- sia	2	—	2
Äkillistä vatsa- ja suolikatarria	13	9	22	Synnynnäistä syfi- listä	1	1	2
Riisitautia	6	13	19	Kaularöhhkää	—	1	1
Influensaa	4	8	12	Imurauhasten tu- lehdusta	1	—	1
Ihottumaa	3	5	8	Tuberkulootista ai- vokalvontuleh- dusta	1	—	1
Keuhkotulehdusta	1	5	6	Syyskälää	—	1	1
Korvatulehdusta ..	3	3	6				
Spasmophilaa ..	4	1	5				
Kroonillista henki- torvenkatarria ..	3	1	4				
Vesirokkoa	—	3	3				
				Yhteensä	66	114	180

Näistä lapsista kuoli 9, joista 3 keuhkotulehdukseen, 2 tuhkarokkoon, 2 keuhkotuberkuloosiin, 1 äkilliseen vatsa- ja suolikatarriin ja 1 tuberkulootiseen aivokalvontulehdukseen. Iän mukaan jakautuivat ne siten, että 6 lasta oli alle 1 vuoden ja 3 lasta 1—3 vuotiaita.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunta oli antanut seuraavan selostuksen lastenkodin hoidosta ja hallinnosta vuonna 1927:

Johtokuntaan kuului puheenjohtajana tarkastaja M. Sillanpää ja jäseninä ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajatar I. Poppius ja varatuomari L. Silvenius. Johtokunta kokoontui tarvittaessa.

Lastenkodin johtajattarena toimi sairaanhoitajatar I. Siirala, jota lasten hoitamisessa avusti 4, syyskuun 1 p:stä 3 lastenhoitajatarta sekä 1 lastentarhanopettajatar. Taloushenkilökuntaan kuului 1 keittäjätär, 1 siivoojatar ja 1 ompelijatar, pesuun ja siivoukseen käytettiin ylimääräistä apua.

Vuoden alkaessa oli lastenhoitolautakunta sijoittanut kotiin 30 lasta, 18 poikaa ja 12 tyttöä. Lasten ikä vaihteli 1 ja 13 vuoden välillä, 10 lapsista oli kouluikäistä ja 20 alle sen. Elatuspäivien luku oli 10,950.

Lastenkodin lääkäri lääketieteellisensiaatti R. Granholm antoi seuraavan selostuksen lasten terveydentilasta vuoden varrella:

Kevättalvella sattui kodissa 17 tulirokkotapausta, jotka kaikki hoidettiin kulkutautisairaalassa. Useimmat tapaukset olivat lieviä, ainoastaan yhdellä oli jälkitautilta mastoidiitti. Toukokuussa sattui 13 tuhkarokkotapausta. Kahdella lapsella oli sitäpaitsi tuhkarokko samalla kertaa kuin tulirokkokin, ja muutama lapsi sairasti lievää henkitorvikatarria. Muuten oli terveydentila hyvä.

Kesäkuun 15 p:nä voitiin lapset muuttaa maalle Hertonäsin kesäkotiin, jota paitsi kaksi poikaa n. kuukauden päivät oleskeli Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen partioleirillä. Syyskuun 9 p:nä palasivat lapset kaupunkiin, jolloin tarpeeksi tilavan pihamaan puute oli kovin tuntuva kesällä vietetyn vapaaelämän jälkeen.

15 lasta askarteli säännöllisesti 2—3 tuntia päivässä lastentarhatyössä, joka näytti olevan heille sangen hyödyllistä ja huvittavaa.

Kustannukset lastenkodin ylläpidosta nousivat 233,942: 16 markkaan jakautuen seuraaviin eriin:

	Smk.		Smk.
Palkat	100,173: 50	Lämpö ja valo	18,961: 01
Talous	71,903: 79	Kulungit	17,553: 11
Vaatetus	12,559: 15		
Kalusto	12,791: 60	Yhteensä	233,942: 16

Lasten elatusmaksuja saatiin 90,624 markkaa ja henkilökunta suoritti luontoiseduistaan 37,900 markkaa. Bruttomenot lasta ja päivää kohti nousivat 21: 36 markkaan sekä menot, vähentämällä edellämaitut tulot 9: 63 markkaan.